

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт

з лабораторної роботи № 1 з дисципліни
«Проектування алгоритмів»

„Проектування і аналіз алгоритмів зовнішнього сортування”

Виконала

ІП-12 Кушнір Ганна Вікторівна
(шифр, прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив

Сопов Олексій Олександрович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Київ 2022

ЗМІСТ

1	МЕТА ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ	3
2	ЗАВДАННЯ	4
3	ВИКОНАННЯ.....	6
3.1	ПСЕВДОКОД АЛГОРИТМУ	6
3.2	ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ АЛГОРИТМУ	8
3.2.1	<i>Вихідний код.....</i>	<i>8</i>
4	МОДИФІКАЦІЯ.....	12
4.1	ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ МОДИФІКАЦІЇ АЛГОРИТМУ.....	12
4.1.1	<i>Вихідний код.....</i>	<i>12</i>
	ВИСНОВОК	15
	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	17

1 МЕТА ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ

Мета роботи – вивчити основні алгоритми зовнішнього сортування та способи їх модифікації, оцінити поріг їх ефективності.

2 ЗАВДАННЯ

Згідно варіанту (таблиця 2.1), розробити та записати алгоритм зовнішнього сортування за допомогою псевдокоду (чи іншого способу за вибором).

Виконати програмну реалізацію алгоритму на будь-якій мові програмування та відсортувати випадковим чином згенерований масив цілих чисел, що зберігається у файлі (розмір файлу має бути не менше 10 Мб, можна значно більше).

Здійснити модифікацію програми і відсортувати випадковим чином згенерований масив цілих чисел, що зберігається у файлі розміром не менше ніж двократний обсяг ОП вашого ПК. Досягти швидкості сортування з розрахунку 1Гб на 3хв або менше.

Рекомендується попередньо впорядкувати серії елементів довжиною, що займає не менше 100Мб або використати інші підходи для пришвидшення процесу сортування.

Зробити узагальнений висновок з лабораторної роботи, у якому порівняти базову та модифіковану програми. У висновку деталізувати, які саме модифікації було виконано і який ефект вони дали.

Таблиця 2.1 – Варіанти алгоритмів

№	Алгоритм сортування
1	Пряме злиття
2	Природне (адаптивне) злиття
3	Збалансоване багатошляхове злиття
4	Багатофазне сортування
5	Пряме злиття
6	Природне (адаптивне) злиття
7	Збалансоване багатошляхове злиття
8	Багатофазне сортування
9	Пряме злиття
10	Природне (адаптивне) злиття

11	Збалансоване багатошляхове злиття
12	Багатофазне сортування
13	Пряме злиття
14	Природне (адаптивне) злиття
15	Збалансоване багатошляхове злиття
16	Багатофазне сортування
17	Пряме злиття
18	Природне (адаптивне) злиття
19	Збалансоване багатошляхове злиття
20	Багатофазне сортування
21	Пряме злиття
22	Природне (адаптивне) злиття
23	Збалансоване багатошляхове злиття
24	Багатофазне сортування
25	Пряме злиття
26	Природне (адаптивне) злиття
27	Збалансоване багатошляхове злиття
28	Багатофазне сортування
29	Пряме злиття
30	Природне (адаптивне) злиття
31	Збалансоване багатошляхове злиття
32	Багатофазне сортування
33	Пряме злиття
34	Природне (адаптивне) злиття
35	Збалансоване багатошляхове злиття

3 ВИКОНАННЯ

3.1 Псевдокод алгоритму

MultiwayMerge(start_file, m)

```
B ← [ file("B1"), file("B2"), ..., file("Bm") ]
C ← [ file("C1"), file("C2"), ..., file("Cm") ]
num ← SplitInputFile(B, start_file, m)
i ← 0
while true
    do    if i mod 2 = 0
           then MergeAndSplitFiles(B, C, m)
               if C[0].size() = num * Int.size()
                   then flag ← 2
                   break
               end if
           else MergeAndSplitFiles(C, B, m)
               if B[0].size() = num * Int.size()
                   then flag ← 1
                   break
               end if
           end if
        i ← i + 1
    end while
if flag = 1
    then end_file ← B[0]
    else end_file ← C[0]
end if
for i from 0 to m
    do    B[i].deleteFile()
          C[i].deleteFile()
    end for
return end_file
```

SplitInputFile(B, start_file, NUM_OF_FILES)

```
i ← 0
num ← 0
k ← start_file.readInt()
num ← num + 1
B[0].writeInt(k)
while not start_file.eof()
    do    m ← start_file.readInt()
          num ← num + 1
          if k > m
              then i ← i + 1
                  if i = NUM_OF_FILES
                      then i ← 0
                  end if
          end if
          B[i].writeInt(m)
```

```

        k ← m
    end while
    return num

```

MergeAndSplitFiles(B, C, NUM_OF_FILES)

```

nums ← []
for i from 0 to NUM_OF_FILES
    do    if not B[i].eof()
           then k ← B[i].readInt()
           else k ← ∞
        end if
        nums[i] ← k
end for
n ← FindNumOfMin(nums)
k ← nums[n]
i ← 0
C[0].writeInt(k)
while true
    do    if not B[i].eof()
           then nums[n] ← B[i].readInt()
           else nums[n] ← ∞
        end if
        n ← FindNumOfMin(nums)
        m ← nums[n]
        if m = ∞
            then break
        end if
        if k > m
            then i ← i + 1
                 if i = NUM_OF_FILES
                     then i ← 0
                 end if
            end if
        C[i].writeInt(m)
        k ← m
    end while
return

```

FindNumOfMin(nums)

```

j ← 0
for i from 1 to nums.size()
    do    if nums[i] < nums[j]
           then j ← i
        end if
end for
return j

```

3.2 Програмна реалізація алгоритму

3.2.1 Вихідний код

```
#pragma warning(disable : 4996)
#include <iostream>
#include <string>
#include <fstream>
#include <vector>
#include "stdio.h"
#include <ctime>
using namespace std;

constexpr auto NUM_OF_FILES = 16;

// Сортування збалансованим багатопотоковим злиттям.
int multiwayMerge(string, string);
// Створення масиву (вектору) назв файлів.
vector<string> createFileNames(string);
// Пошук номеру найменшого елемента послідовності.
int findNumOfMin(vector<int>&);
// Почергове злиття файлів B1, B2, ..., Bm у файли C1, C2, ..., Cm і навпаки,
// поки у B1 або C1 не утвориться одна серія.
int alternateMergingOfFiles(vector<string>&, vector<string>&, int);
// Розподіл серій вхідного файлу по m допоміжних файлах (B1, B2, ..., Bm).
int splitInputFile(vector<string>&, FILE*);
// Злиття файлів B1, B2, ..., Bm у файли C1, C2, ..., Cm.
void mergeFiles(vector<string>&, vector<string>&);
// Перетворення бінарного файлу у текстовий.
void convertBinToText(string, string);
// Видалення допоміжних файлів.
void deleteFiles(vector<string>&);

int main()
{
    string path1 = "start_file.txt";
    string path2 = "end_file.txt";
    clock_t start = clock();
    if (multiwayMerge(path1, path2)) {
        return 1;
    }
    double duration = (clock() - start) / CLOCKS_PER_SEC;
    cout << "Duration: " << duration << " seconds.\n";
    return 0;
}

int multiwayMerge(string path1, string path2)
{
    FILE* file;
    file = fopen(path1.c_str(), "rt");
    if (file == NULL) {
        return 1;
    }
    vector<string> pathsB = createFileNames("B");
    vector<string> pathsC = createFileNames("C");
```



```

int num = splitInputFile(pathsB, file);
fclose(file);

int flag = alternateMergingOfFiles(pathsB, pathsC, num);

if (flag == 1) {
    convertBinToText(pathsB[0], path2);
}
else {
    convertBinToText(pathsC[0], path2);
}
deleteFiles(pathsB);
deleteFiles(pathsC);
return 0;
}

vector<string> createFileNames(string name)
{
    vector<string> paths(NUM_OF_FILES);
    for (int i = 0; i < NUM_OF_FILES; ++i) {
        paths[i] = name + to_string(i) + ".dat";
    }
    return paths;
}

int findNumOfMin(vector<int>& nums)
{
    int j = 0;
    for (int i = 1; i < nums.size(); ++i) {
        if (nums[i] < nums[j]) {
            j = i;
        }
    }
    return j;
}

int alternateMergingOfFiles(vector<string>& pathsB, vector<string>& pathsC, int
num)
{
    int i = 0;
    while (true) {
        if (i % 2 == 0) {
            mergeFiles(pathsB, pathsC);
            ifstream C(pathsC[0], ios::binary);
            C.seekg(0, ios::end);
            if (num * sizeof(int) == C.tellg()) {
                return 2;
            }
            C.close();
        }
        else {
            mergeFiles(pathsC, pathsB);
            ifstream B(pathsB[0], ios::binary);
            B.seekg(0, ios::end);
            if (num * sizeof(int) == B.tellg()) {
                return 1;
            }
        }
    }
}

```

```

        }
        B.close();
    }
    i++;
}
}

int splitInputFile(vector<string>& paths, FILE* file)
{
    int k, m, i = 0, num = 0;
    fscanf(file, "%i", &k);
    num++;
    vector<FILE*> B(NUM_OF_FILES);
    for (int i = 0; i < NUM_OF_FILES; ++i) {
        B[i] = fopen(paths[i].c_str(), "wb");
    }
    fwrite(&k, sizeof(int), 1, B[0]);

    while (!feof(file)) {
        fscanf(file, "%i", &m);
        num++;
        if (k > m) {
            i++;
            if (i == NUM_OF_FILES) {
                i = 0;
            }
        }
        fwrite(&m, sizeof(int), 1, B[i]);
        k = m;
    }
    for (int i = 0; i < NUM_OF_FILES; ++i) {
        fclose(B[i]);
    }
    return num;
}

void mergeFiles(vector<string>& pathsB, vector<string>& pathsC)
{
    vector<int> nums;
    vector<FILE*> B(NUM_OF_FILES), C(NUM_OF_FILES);
    for (int i = 0; i < NUM_OF_FILES; ++i) {
        B[i] = fopen(pathsB[i].c_str(), "rb");
        C[i] = fopen(pathsC[i].c_str(), "wb");
    }
    int k, m, n;
    for (int i = 0; i < NUM_OF_FILES; ++i) {
        k = INT_MAX;
        fread(&k, sizeof(int), 1, B[i]);
        nums.push_back(k);
    }
    n = findNumOfMin(nums);
    k = nums[n];
    int i = 0;
    fwrite(&k, sizeof(int), 1, C[0]);
    while (true) {
        nums[n] = INT_MAX;

```

```

        fread(&nums[n], sizeof(int), 1, B[n]);
        n = findNumOfMin(nums);
        m = nums[n];
        if (m == INT_MAX) {
            break;
        }
        if (k > m) {
            i++;
            if (i == NUM_OF_FILES) {
                i = 0;
            }
        }
        fwrite(&m, sizeof(int), 1, C[i]);
        k = m;
    }
    for (int i = 0; i < NUM_OF_FILES; ++i) {
        fclose(B[i]);
        fclose(C[i]);
    }
}

void convertBinToText(string pathBin, string pathTxt)
{
    FILE* bin, *txt;
    bin = fopen(pathBin.c_str(), "rb");
    txt = fopen(pathTxt.c_str(), "wt");
    int i = 0, k;
    while (fread(&k, sizeof(int), 1, bin)) {
        fprintf(txt, "%i ", k);
        i++;
        k = false;
    }
    fclose(txt);
    fclose(bin);
}

void deleteFiles(vector<string>& paths)
{
    for (int i = 0; i < paths.size(); ++i) {
        remove(paths[i].c_str());
    }
}

```

4 МОДИФІКАЦІЯ

4.1 Програмна реалізація модифікації алгоритму

4.1.1 Вихідний код

```
#pragma warning(disable : 4996)
#include <iostream>
#include <string>
#include <fstream>
#include <vector>
#include "stdio.h"
#include <ctime>
#include <algorithm>
using namespace std;

constexpr auto MAX_LENGTH = 13000000;

// Сортування збалансованим багатопотоковим злиттям.
bool multiwayMerge(string, string);
// Розподіл вхідного файлу по допоміжних файлах розміром, що не перевищує 78 Мб.
int splitFile(FILE*);
// Злиття допоміжних файлів у кінцевий файл.
void mergeFiles(int, FILE*);
// Видалення допоміжних файлів.
void deleteFiles(int);
// Пошук номеру найменшого елемента послідовності.
int findNumOfMin(vector<long long>&);

int main()
{
    string path1 = "start_file.dat";
    string path2 = "end_file.dat";
    clock_t start = clock();
    if (multiwayMerge(path1, path2)) {
        cout << "Can't open start file!\n";
        return 1;
    }
    double duration = (clock() - start) / CLOCKS_PER_SEC;
    cout << "Duration: " << duration << " seconds.\n";
    return 0;
}

bool multiwayMerge(string path1, string path2)
{
    FILE* start_file = fopen(path1.c_str(), "rb");
    if (start_file == NULL) {
        return 1;
    }
    int num_of_files = splitFile(start_file);
    fclose(start_file);

    FILE* end_file = fopen(path2.c_str(), "wb");
    mergeFiles(num_of_files, end_file);
    fclose(end_file);
}
```

```

        deleteFiles(num_of_files);
        return 0;
    }

int splitFile(FILE* file)
{
    int n = 0;
    while (true) {
        long long* mas = new long long[MAX_LENTH];
        long lenth = fread(mas, sizeof(long long), MAX_LENTH, file);
        sort(mas, mas + lenth);
        FILE* B = fopen(("B" + to_string(n) + ".dat").c_str(), "wb");
        fwrite(mas, sizeof(long long), lenth, B);
        fclose(B);
        delete[] mas;
        n++;
        if (lenth < MAX_LENTH) {
            break;
        }
    }
    return n;
}

void mergeFiles(int num_of_files, FILE* file)
{
    int n;
    long long k;
    long long* mas = new long long[MAX_LENTH];
    vector<long long> nums;
    vector<FILE*> B(num_of_files);
    for (int i = 0; i < num_of_files; ++i) {
        B[i] = fopen(("B" + to_string(i) + ".dat").c_str(), "rb");
    }
    for (int i = 0; i < num_of_files; ++i) {
        k = LLONG_MAX;
        fread(&k, sizeof(long long), 1, B[i]);
        nums.push_back(k);
    }
    n = findNumOfMin(nums);
    k = nums[n];
    mas[0] = k;
    int lenth = 1;
    while (true) {
        if (lenth == MAX_LENTH) {
            fwrite(mas, sizeof(long long), lenth, file);
            lenth = 0;
        }
        nums[n] = LLONG_MAX;
        fread(&nums[n], sizeof(long long), 1, B[n]);
        n = findNumOfMin(nums);
        k = nums[n];
        if (k == LLONG_MAX) {
            fwrite(mas, sizeof(long long), lenth, file);
            break;
        }
    }
}

```

```

        mas[lenth] = k;
        lenth++;
    }
    delete[] mas;
    for (int i = 0; i < num_of_files; ++i) {
        fclose(B[i]);
    }
}

void deleteFiles(int num_of_files)
{
    for (int i = 0; i < num_of_files; ++i) {
        remove(("B" + to_string(i) + ".dat").c_str());
    }
}

int findNumOfMin(vector<long long>& nums)
{
    int j = 0;
    for (int i = 1; i < nums.size(); ++i) {
        if (nums[i] < nums[j]) {
            j = i;
        }
    }
    return j;
}

```

ВИСНОВОК

При виконанні даної лабораторної роботи було вивчено основні алгоритми зовнішнього сортування та способи їх модифікації. Було написано псевдокод алгоритму зовнішнього сортування збалансованим багатошляховим злиттям та виконано його програмну реалізацію мовою програмування C++. Результуючу програму було протестовано на вхідних файлах розмірами 1 Мб та 10 Мб. Час, використаний на сортування даних файлів звичайним алгоритмом без модифікацій, становив відповідно 8 хвилин та 2 години.

Під час виконання модифікації написаної програмної реалізації алгоритму сортування збалансованим багатошляховим злиттям для пришвидшення роботи програми було вирішено зробити такі зміни в коді:

- Замість текстового вхідного та вихідного файлів використовувати лише бінарні файли.
- Замість чіткого встановлення кількості допоміжних файлів, дана кількість динамічно змінюється в залежності від розміру вхідного бінарного файлу, при цьому кожен з допоміжних файлів має чітко обмежений максимальний розмір 104 млн байтів (99,1 Мб)
- Сам алгоритм було змінено таким чином:
  - 1) З вхідного файлу зчитується порція даних (до 99,1 Мб) і записується в оперативну пам'ять, далі цей фрагмент сортується методом вбудованого внутрішнього сортування, а утворений відсортований масив записується у перший допоміжний файл.
  - 2) Повторюються дії з пункту 1), поки порціями не буде зчитано весь вхідний файл. При цьому кожен новий фрагмент записується у новий допоміжний файл.
  - 3) Отримані допоміжні файли зливаються у єдиний відсортований вихідний файл за немодифікованим алгоритмом, побудованим у пункті 3.2.1 даної лабораторної роботи.

Вихідний код модифікації було протестовано на файлах розміру 1 Гб, 2 Гб та 4 Гб, що містять випадково згенеровані цілі числа. У першому випадку

програмі знадобилося 1 хвилина 54 секунди на сортування, у другому – 5 хвилин 28 секунд, а у третьому – 14 хвилин 50 секунд.

Отже, вдалося досягнути сортування зі швидкістю 1 Гб даних менш ніж за 3 хвилини, але лише для файлів розміром до 2 Гб, тобто для більших файлів даний алгоритм можна вважати повільним.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У випадку здачі лабораторної роботи до 09.10.2022 включно максимальний бал дорівнює – 5. Після 09.10.2022 максимальний бал дорівнює – 1.

Критерії оцінювання у відсотках від максимального балу:

- псевдокод алгоритму – 15%;
- програмна реалізація алгоритму – 40%;
- програмна реалізація модифікацій – 40%;
- висновок – 5%.